

да помисли за прилагането на животновъдни методи към такова съвсем различно от всички животни и венец на творението като човека“.¹⁰

Някои от научните авторитети на биосоциалната евгеника виждат широки перспективи пред нейното практическо приложение. Те планират изграждането на гъста мрежа от „евгенически бюра“ в цялата страна, които да се занимават не само с популяризация и пропаганда, но и с „по-близки до практическата евгеника дела“ – да изучават местното население с оглед на неговите положителни и отрицателни наследствени качества, да проучват отделни семейства, да съставят родословия. „Разполагайки с този материал, местното евгеническо бюро ще има възможност да дава на населението практически съвети за целесъобразността или нецелесъобразността на този или онзи брак, да предвижда качествата на потомството и пр. Това ще са само първите стъпки на практическата евгеника“ – чертае през 1928 г. визиите си един изтъкнат авторитет на биосоциалната евгеника.¹¹

Може да звучат невероятно и потресаващо, но това не са девиантни хрумвания на болни мозъци, а цяло направление в съветската академична наука, изразено в ред монографии, студии и статии, публикувани през 20-те и 30-те години на XX в., преподавани в университети и висши учебни заведения, популяризирани сред обществеността на Съветския съюз.

Представителите на поколението, на което и аз принадлежа, също познаваме понятието „съветски човек“ от нашето съвремие, но тогава то имаше само морален смисъл. През 20-те и 30-те години обаче това понятие има и расов, биологически фундамент, върху който именно се развива съветската „биосоциална евгеника“. Наистина през 30-те години тази псевдонаучна теория и практика постепенно е изхвърлена от академичните институти, университетски катедри и популяризаторски клубове. Продължава да се развива още за известно време нейното селскостопанско разклонение – т.нар. „агробиология“ на Лисенко, за която повечето от нас са чували. Хуманитарният клон в лицето на „биосоциалната евгеника“ обаче е покрит плътно с пелената на мълчанието и ревностно прикриван дори и до днес.

Развенчано от статута на официална академична наука, евгеничното мислене все пак оставя своя траен отпечатък върху много сфери на обществено-политическия живот в Съветския съюз през 30-те години. Култът към хармоничното и красиво тяло, възплътен и демонстриран на първомайските паради или на публичните манифестации от годишнините на Октомврийската революция от стотици девойки и младежи, облечени в спортни трика, които маршируват в строй и изпълняват сложни гимнастически фигури – всички сме ги виждали по старите кинохроники от тази епоха – олицетворява именно евгеничния идеал за биологическия носител